

Monumentnummer*: 530845

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **26 april 2010**
Kadaster deel/nr **82977/68**

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Rotterdam		Rotterdam		Zuid-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Blaak	40			3011 TA	Rotterdam		
Posthoornstraat	3			3011 WC	Rotterdam		
Posthoornstraat	5			3011 WC	Rotterdam		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Rotterdam		AH					98

Omschrijving**

Inleiding

Het aan de zuidzijde van de Blaak gelegen BANKGEBOUW van de voormalige Amsterdamse Bank/ Incassobank is in 1946-1950 gebouwd door de gebroeders E. en H. Kraaijvanger. Interieurarchitect M. Grondhout had voor de representatieve ruimtes het meubilair ontworpen. De voorganger van deze bank was tijdens het bombardement in mei 1940 zwaar beschadigd geraakt. Tot de Tweede Wereldoorlog was de Blaak één van de grootste binnenhavens van Rotterdam. Tijdens de oorlog is de Blaak gedempt met puin van het bombardement. Bij de wederopbouw van Rotterdam werd besloten het centrum onder te verdelen in diverse sectoren. De financiële sector werd geconcentreerd aan de Blaak en het zuidelijk deel van de Coolsingel. Banken en verzekeraars waren de enige instellingen die voldoende geld hadden om zonder overheidssteun snel de verwoeste gebouwen weer op te bouwen. Behalve de Incassobank werden ook de voormalige Twentse Bank (Blaak 28) en de voormalige Nederlandse Handelsmaatschappij (Blaak 32-34) snel gerealiseerd. Deze drie panden zijn gebouwd volgens de na de oorlog opgestelde principes en vormen samen een ensemble. Ze vormen samen één monumentale wand doordat ze op één rooilijn zijn geplaatst, dezelfde bouwhoogte (24 m) hebben en in kleur op elkaar afgestemd zijn. De voormalige Incassobank is het rechter pand. Aan de westzijde was een pand voor het Amerikaanse consulaat gepland. Dit is uiteindelijk niet uitgevoerd. In plaats daarvan sluit de westmuur sinds 2006 aan op de ingang voor de parkeergarage

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van woontoren de Coopvaert. Oorspronkelijk had het ontwerp een U-vormig plattegrond. Echter tijdens de bouw in 1947 fuseerde de Incassobank met de Amsterdamsche Bank en was er meer kantoorruimte nodig. Om hierin te voorzien werd de opening aan de achterzijde dichtgezet door een volume van twee bouwlagen. In 1977 is dit volume met drie verdiepingen verhoogd. Aan de voorgevel bevond zich een beeld van P. Starreveld ("Nakie van Blakie"), Welvaart voorstellende, dat in 1979 verplaatst is naar een filiaal aan de Coolsingel. Het pand was voorzien van destijds vooruitstrevende technische voorzieningen en installaties, zoals toepassing van tl-verlichting, centrale verwarming en luchtverversing. De twee verdiepingen hoge werkruimte voor het personeel en de galerij op de eerste verdiepingen werden oorspronkelijk verlicht door een lichtkap met glasplafond. In deze kap waren akoestische Treetex Wonderwoodplaten, om lawaai als gevolg van het gebruik van type- en boekhoudmachines te beperken, en tl-verlichting aangebracht. Tegenwoordig is de werkruimte ter hoogte van de tweede verdieping afgedekt met een glazen kap. In 1999 is het gebouw door architectenbureau Kraaijvanger Urbis verbouwd, waarbij het interieur ingrijpend is veranderd. Enkele monumentale onderdelen zoals de toren met het trappenhuis, enkele vergaderruimtes en kluizen zijn behouden gebleven. Het exterieur is goed bewaard gebleven. Wel is bij de reiniging van de gevels in 1982 de grijze glazuurlaag verwijderd, zodat nu de donkerrode baksteenkleur zichtbaar is. Tevens zijn de stalen profielen van enkele vensters vervangen door iets bredere profielen. Recent is de schuifdeur bij de entree vervangen. De sierroosters met afbeeldingen van de dierenriem voor deze schuifdeuren zijn momenteel opgeslagen. De intentie is deze waar nodig te reconstrueren en te herstellen. Vervolgens zullen ze weer worden teruggeplaatst. In de voormalige kantine was het koepelvormige plafond voorzien van een schildering van A. Canta. Deze schildering is in 1999 verwijderd. Thans is het pand in gebruik door de Kamer van Koophandel (2009).

\t

Beschrijving

Het voormalige, zeventien vensterassen tellende, BANKGEBOUW moest kracht en betrouwbaarheid uitstralen. Het resultaat was een in traditionele bouwstijl opgetrokken pand met een rechthoekig plattegrond en platte daken. Van oorsprong was de plattegrond U-vormig, zodat vanuit de achterzijde voldoende licht naar binnen kwam. Vanwege de fusie met de Amsterdamse Bank is deze opening nog tijdens de bouw van het pand dichtgezet. Om toch nog voor voldoende daglicht te zorgen, werd de hoogte van aanbouw beperkt tot twee bouwlagen. De constructie is opgebouwd uit een skelet van gewapend beton. De bakstenen gevels zijn voorzien van zwaar geprononceerde plinten en uitkragende kroonlijsten. De westgevel is gedeeltelijk blind vanwege de geplande bouw van het Amerikaanse consulaat. In de zuidgevel bevindt zich de dienstingang. In de oostgevel is de toegang naar het inpandige transformatorhuis. Boven deze toegang is een gevelsteen van N. Klaassen aangebracht waarop een gestileerd persoon met elektriciteitssymbolen staat afgebeeld. Naast de dienstingang zijn drie smalle ingangen naar respectievelijk een dienstwoning, een fietsenberging en een personeelsingang. De vensters zijn voorzien van omlijstingen van Portlandsteen. Onder de vensters van de begane grond zijn laagreliefs ontworpen door N. Klaassen aangebracht. Deze afbeeldingen betreffen symbolen van de voormalige Amsterdamsche Bank/ Incassobank. Bijzonder is dat de achter de oorspronkelijke vensters de uit de bouwtijd daterende achterzetbeglazing ook nog aanwezig is. De halfronde entree bevindt zich op de hoek tussen de voorgevel en de rechter zijgevel en is over meerdere verdiepingen heen voorzien van stroken Zwitsers graniet met een laagrelief van Portlandsteen ontworpen door N. Klaassen. Op de laagreliefs zijn dieren afgebeeld tegen een achtergrond van ranken (symbolen van vruchtbaarheid). Boven de drie eveneens halfronde vensters boven de entree zijn drie duiven als symbool voor de vrede aangebracht. De niet oorspronkelijke schuifdeur in de entree is omlijst met gepolijst zwart Zweeds graniet. Het oorspronkelijke goudkleurige sierrooster is thans opgeslagen en zal worden teruggeplaatst. Zowel de tourniquets als de zijdeuren zijn uitgevoerd in glas en gevat in profielen van goud- en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bruinkleurig geanodiseerd aluminium. Boven de entreepartij is een ronde dakopbouw van twee bouwlagen bedekt met een koepeldak.

INTERIEUR Het interieur is luxueus uitgevoerd en was een weerspiegeling van de rijkdom van de bank. De ronde en ovale ruimtes waren ingericht als representatieve ruimtes. Achter de entree bevindt zich de ronde ontvangsthal en de marmeren trap met koperen balustrades ontworpen door K. Gellings naar de eerste verdieping en de kelder. In de kelder zijn de safedeposit en de couponhallen. De safedeposit, waarbinnen nog de oorspronkelijke tl-verlichting aanwezig is, is te bereiken via een zware kluis. In de couponhallen zijn de door M. Grondhout ontworpen deuren en lambriseringen met inlegwerk bewaard gebleven. Op de begane grond zijn onder andere de ontvangsthal en de kashal ondergebracht. Op de eerste verdieping loopt rondom de voormalige, twee verdiepingen hoge werkruimte voor het personeel (thans een lichthof) een galerij. Aan deze galerij zijn de directiekamer en een vergaderruimte te vinden. Vanaf de galerij kon de directie toezicht houden op het personeel. Beide ruimtes zijn voorzien van parket. Op de tweede verdieping is een ovale vergaderzaal met parketvloer ondergebracht. In de ronde dakopbouw bevond zich de kantine. Hier is onder meer de oorspronkelijke parketvloer en de verlichting nog aanwezig. De verdiepingen worden ontsloten door meerdere diensttrappen, dienstliften, bezoekersliften en boekenliften. De vloeren en traptreden zijn uitgevoerd in Toscaans Travertin. De vloeren in de entreehal en in de cirkelvormige safedeposit in de kelder zijn van zwart marmer ingelegd met decoraties van comblanchien. De lambriseringen, trappen en loketten zijn uitgevoerd in duurzaam natuursteen. De ontwerpen voor de versieringen in de vloeren zijn gemaakt door N. Klaassen.

Waardering

Het GEBOUW van de voormalige Amsterdamse Bank/Incassobank is van algemeen belang vanwege:

- de hoge stedenbouwkundige waarde van het ensemble van drie naast elkaar gelegen bankgebouwen uit dezelfde bouwperiode, waarvan het gebouw van de voormalige Amsterdamsche Bank/ Incassobank het rechterpand betreft;
- de cultuurhistorische waarde als toonbeeld van de snelle en vroege wederopbouw van het bankwezen in in het bijzonder Rotterdam;
- de betekenis van de voormalige Amsterdamsche Bank/ Incassobank voor de economische geschiedenis;
- de architectuurhistorische waarde vanwege de aanwezigheid van monumentale en toegepaste kunst;
- de architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een traditionele en monumentale bouwstijl;
- het belang in het oeuvre van de gebroeders Kraaijvanger;
- Het belang van de door N. Klaassen voor dit bankgebouw ontworpen monumentale en toegepaste kunst voor haar oeuvre.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Bankgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument